

గౌరవనీయులైన శ్రీ న్యాయమూర్తి కె. సురేందర్

క్రిమినల్ పిటిషన్ నెం.648/2023

ఉత్తర్వు:

1. CrI.M.P.No.107/2023 లోని ఉత్తర్వు తేదీ 18.01.2023 ప్రకారం CCS, హైదరాబాద్ పోలీస్ స్టేషన్ లోని క్రైమ్ నెం.258/2022లో ప్రతివాదిని ఏడు రోజుల పాటు పోలీసు కస్టడీకి మంజూరు చేయడానికి మెట్రోపాలిటన్ సెషన్స్ జడ్జి నిరాకరించినందుకు రాష్ట్రం తరపున పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ వ్యధచెంది ప్రస్తుత క్రిమినల్ పిటిషన్ను దాఖలు చేసెను.

2. పోలీసులు తెలిపిన వివరాల ప్రకారం, ఈ కేసును అసిస్టెంట్ పోలీస్ కమిషనర్, సిసిఎస్, హైదరాబాద్ దర్యాప్తు చేస్తున్నారు మరియు ప్రతివాది/ఎ2 సహా కుట్రదారు. అతను ఇతర నిందితులతో కలిసి, ఫిర్యాదుదారుతో సహా అనేక మంది వ్యక్తులకు అనుకూలంగా హైదరాబాద్లోని సాహితీ మహిత సెంట్రల్, రోడ్ నెం.12, బంజారాహిల్స్లోని ప్రతిపాదిత వాణిజ్య సముదాయంలోని కమర్షియల్ స్థలాన్ని అమ్మకపు ఒప్పందం ముసుగులో కస్టమర్ల నుండి భారీ డిపాజిట్లు సేకరించాడు. అయితే, సంబంధిత విభాగాల నుండి తగిన అనుమతులు తీసుకోలేదు. బాధితులు చేసిన ఫిర్యాదుపై సాహితీ ఇన్స్ట్రూటెక్ వెంచర్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ రూ.40,92,20,687/- (నలభై కోట్ల తొంభై రెండు లక్షల ఇరవై వేల ఆరు వందల ఎనభై ఏడు రూపాయలు) వసూలు చేసినట్లు గుర్తించామని, ఆ ఫిర్యాదుపై ఐపియతోని సెక్షన్లు 406, 420, 120-B r/w 34 మరియు TSPDFE చట్టంలోని సెక్షన్లు 3 మరియు 5 కింద నేరాలపై నమోదు చేసి దర్యాప్తు చేస్తున్నారు.

3. పోలీసులు కనుగొనవలసిన సమాచారం ఉన్నందున ప్రతివాది/A2 కస్టడీ కోసం పోలీసులు దాఖలు చేశారు.

(i) బాధితుల నుండి సేకరించిన మొత్తాలు;

(బి) బాధితుల సంఖ్య;

(iii) కేసుకు ఇతర లావాదేవీలకు సంబంధించి నిందితులు దుర్వినియోగానికి పాల్పడినట్లు ఎదుర్కొంటున్న ఆరోపణలు.

4. ఈ కేసుతో పాటు పీఎస్ బాచుపల్లి, పీఎస్ పేట్టప్పీరాబాద్ , పీఎస్ మాదాపూర్లో నమోదైన నేరంలో ప్రతివాదిని పోలీసు కస్టడీకి ఇచ్చినట్లు సెషన్స్ జడ్జి కనుగొన్నారు. ఇంకా, క్రైమ్ నం.158/2022 లో ప్రతివాదికి పోలీసు కస్టడీని కూడా సెషన్స్ జడ్జి మంజూరు చేశారు.

5. CBI v. అనుపమ్ J. కులకర్ణి AIR 1992 SC 1768 కేసులో సుప్రీంకోర్టు నివేదించిన తీర్పుపై ఆధారపడిన సెషన్స్ జడ్జి ప్రకారం, ప్రత్యేక పరిస్థితులలో మరియు 15 రోజుల గడువు ముగిసిన తర్వాత తప్ప పోలీసు కస్టడీలో నిర్బంధం మంజూరు చేయబడదు. కొన్ని తీవ్రమైన లేదా ఇతరత్రా నేరాలు జరిగినప్పుడు మరియు తరువాతి దశలో వెలుగులోకి వచ్చిన సందర్భంలో ఎటువంటి పోలీసు నిర్బంధం ఉండకూడదు.

6. సెషన్స్ జడ్జి కూడా W.P.No.45620/2022 లోని ఆదేశాలపై ఆధారపడ్డారు, ఈ కోర్టులో సాహితీ ఇన్స్ట్రూటర్ వెంచర్స్ విషయంపై నమోదైన నేరాలపై ఉమ్మడి విచారణ ఉంటుందని పేర్కొన్నారు. ఇప్పటికే నాలుగు సార్లు పోలీసు కస్టడీ మంజూరు చేయబడినందున, సెషన్స్ జడ్జి ఈ పరిస్థితుల్లో ప్రతివాది/A2ని వేధించడమే అవుతుందని కనుగొన్నారు, తదనుగుణంగా, పోలీసు కస్టడీ మంజూరు చేయాలనే అభ్యర్థనను తోసిపుచ్చారు.

7. అనేక మంది వ్యక్తులను మోసం చేసిన తీవ్రమైన నేరానికి సంబంధించి అనేక నేరాలు నమోదయ్యాయని రాష్ట్రం తరపున హాజరైన పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ పేర్కొన్నారు. అక్రమ సంపాదన కోట్లలో ఉంది మరియు కేసు సందర్భోచిత సాక్ష్యాలలో ఒకటి కాబట్టి, దర్యాప్తుకు సహాయపడే కోర్టు ద్వారా పోలీసు కస్టడీకి ఇవ్వడం అవసరం. ప్రస్తుత నేరంలో పిటి వారెంట్ ద్వారా 11.01.2023న రిమాండ్ చూపించినప్పటికీ, 26-01-2023న ప్రభుత్వ సెలవుదినం కాబట్టి 15 రోజుల వ్యవధి 27.01.2023న ముగుస్తుందని ఆయన చెప్పారు. యోగేష్ భాయ్ నాగిన్ భాయ్ వోరా వర్సెస్ గుజరాత్ రాష్ట్రం కేసులో ప్రత్యేక క్రిమినల్ అప్లికేషన్ No.7720/2022 లో గుజరాత్ హైకోర్టు నివేదించిన తీర్పు తేదీ 22.08.2022 ప్రకారం 15 రోజుల అరెస్టు తర్వాత పోలీసు కస్టడీ మంజూరు చేయబడినప్పటికీ, అది చట్టవిరుద్ధమని చెప్పలేమని ఆయన పేర్కొన్నారు. జడ్జి 15 రోజుల ప్రారంభ కాలానికి మించి ఏడు రోజుల కస్టడీని మంజూరు చేస్తూ సెషన్స్ జడ్జి యొక్క ఉత్తర్వును సమర్థించారు. ఈ తీర్పులో, న్యాయమూర్తి కాంతిభాయ్ దేవిభాయ్ పటేల్ వర్సెస్ గుజరాత్ రాష్ట్రం (2016) 1 GLR 139 కేసులో అదే కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై ఆధారపడుతూ, ఈ కేసులో 15 రోజులకు మించి పోలీసు కస్టడీని మంజూరు చేయలేమని ప్రకటించిన చట్టం, వాస్తవాలకు వర్తించదని, తదనుగుణంగా 15 రోజులకు మించి పోలీసు కస్టడీని మంజూరు చేయడానికి అనుమతి ఉందని

గమనించారు. గుజరాత్ హైకోర్టు లోని క్రిమినల్ అప్లికేషన్ నం.7720/2022 తీర్పుని ఆధారంగా, సెషన్స్ జడ్జి యొక్క ఉత్తర్వును త్రోసి పుచ్చడం ద్వారా పోలీసు కస్టడీని మంజూరు చేయవచ్చు.

8. Cr.P.C లోని సెక్షన్ 167 ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

"167. 24 గంటల వ్యవధిలోగా దర్యాప్తు పూర్తి కానప్పుడు అనుసరించవలసిన విధానము:

(1)-----

(2) ఈ సెక్షను క్రింద నిందితుడు మేజిస్ట్రేటు వద్దకు పంపబడినప్పుడు, తనకు ఆ కేసును విచారించుటకు అధికారమున్ననూ, లేకున్ననూ మేజిస్ట్రేటు తనకు సముచితమనిపించిన విధముగా, సందర్భానుసారము ఆ వ్యక్తి యొక్క నిర్బంధమును పొడిగించవచ్చును. అయితే, ఆ పొడిగింపు 15 రోజులకు మించరాదు. ఆ కేసును విచారించుటకు గాని లేక విచారణకు పంపుటకు గాని ఆ మేజిస్ట్రేటుకు అధికారము లేనియెడల, మరియు తదుపరి నిర్బంధము అవసరము లేదని భావించినప్పుడు, ఆ నిందితుణ్ణి అట్టి అధికారము గల మేజిస్ట్రేటు వద్దకు పంపుటకు ఆదేశించవచ్చును.

అయితే,-

(ఎ) మేజిస్ట్రేటు, నిందితుడిని 15 రోజులకు మించి నిర్బంధములో ఉంచుటకు తగిన ఆధారములు ఉన్నవని సంతృప్తి చెందింట్లయితే, అతనిని పోలీసు కస్టడీలో కాకుండా అన్యథా అతనిని నిర్బంధములో ఉంచవలసిందిగా ఆదేశించవచ్చును. అయితే, ఈ పేరా క్రింద ఒక వ్యక్తిని, ఈ క్రింద తెలుపబడిన మొత్తము కాలమునకు మించి నిర్బంధములో ఉంచవలసిందిగా ఏ మేజిస్ట్రేటు అయిననూ ఆదేశించరాదు:

(i) మరణ శిక్ష, యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష లేక 10 సంవత్సరములకు తక్కువ కాకుండా జైలుశిక్ష విధించదగు నేరముపై దర్యాప్తుచేయు సందర్భములలో, తొంభై రోజులు:

(ii) మిగిలిన నేరములకు సంబంధించి దర్యాప్తు చేయు సందర్భములలో, అరవై రోజులు. మరియు, సందర్భానుసారం అట్టి 90 రోజులు లేక 60 రోజుల నిర్బంధ కాలవ్యవధి ముగిసినప్పుడు, ఆ నిందితుడు బెయిలు ఇచ్చుటకు సిద్ధపడినప్పుడు, బెయిలుపై అతనిని విడుదల చేయవలెను. ఆ విధముగా ఈ సెక్షను క్రింద బెయిలుపై విడుదలైన ప్రతి వ్యక్తి, 33వ అధ్యాయములోని నిబంధనల క్రింద ఆ అధ్యాయమునకు సంబంధించినంతవరకు విడుదల అయినట్లుగానే పరిగణింపబడవలెను.]

9. అరెస్టుయిన వ్యక్తి యొక్క పోలీసు కస్టడీ అతని అరెస్టు తర్వాత మొదటి పదిహేను రోజులలో మాత్రమే మరియు ఆ తర్వాత జ్యూడీషియల్ కస్టడీకి మాత్రమే మంజూరు చేయబడుతుందని నిబంధన స్పష్టం చేస్తుంది. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ మొదటి పదిహేను రోజుల వ్యవధికి మించి పోలీసు కస్టడీకి అనుమతి ఉండదు. నిబంధన (167 (2)(ఎ))లోని పదాలను బట్టి మొత్తం 15 రోజుల వరకు పోలీసు కస్టడీ ఉండేలా అస్థిరమైన ఏర్పాటు ఉండకూడదు. ఉదహరించాలంటే, అరెస్టు చేసిన మొదటి 15 రోజుల కంటే విడతల వారీగా కోర్టు మొత్తం 15 రోజుల పోలీసు కస్టడీని మంజూరు చేయదు.

10. గుజరాత్ హై కోర్టు లోని సెషన్స్ క్రిమినల్ అప్లికేషన్ నెం.7720/2022 లో Cr.P.C. లోని సెక్షన్ 167 ప్రకారం, పోలీసు అధికారి హక్కులను తొలగించకూడదని మరియు అటువంటి పోలీసు అధికారికి తన విచక్షణకు అనుగుణంగా దర్యాప్తు చేసే హక్కు కలిగి ఉంటాడని మరియు అరెస్టు చేసిన మొదటి 15 రోజులకు మించి పోలీసు కస్టడీని మంజూరు చేయడం చట్ట విరుద్ధంగా ఉంది. 167 సి. ఆర్. పి. సి. కింద చట్టబద్ధమైన పరిమితిని కేసును దర్యాప్తు చేయడానికి దర్యాప్తు అధికారికి అవకాశం ఇవ్వడంతో సహా ఏవైనా కారణాలను చూపడం ద్వారా తప్పించుకోలేరు. చట్టబద్ధమైన అవసరాలను ధృవీకరించని ఇటువంటి తార్కికం లేదా వ్యాఖ్యానం పూర్తిగా చట్టవిరుద్ధం. ఇంకా, మొదటి 15 రోజులకు మించి పోలీసు కస్టడీ మంజూరు చేయడం అనేది గౌరవనీయమైన సుప్రీంకోర్టు నివేదించబడిన సిబిఐ వర్సెస్ అనుపమ్ [AIR 1992 SC 1768] కేసులో తీర్పుకు విరుద్ధంగా ఉంది.

11. ప్రస్తుత కేసులో, అన్ని నేరాలపై ఉమ్మడి దర్యాప్తు జరపాలని హైకోర్టు ఆదేశించినప్పటికీ, నమోదైన అనేక నేరాలలో పోలీసు కస్టడీలోకి తీసుకోవడం ద్వారా ప్రతివాది/నిందితుడు వేధింపులకు గురవుతున్నారనే వాస్తవాలను సెషన్స్ జడ్జి గుర్తించారు. 27.01.2023న మొదటి 15 రోజుల గడువు ముగిసినందున వాస్తవాలు మరియు చట్టం పై కూడా, ఈ కోర్టు పోలీసు కస్టడీని మంజూరు చేయడానికి మొగ్గు చూపడం లేదు. తదనుగుణంగా, ప్రతివాది/నిందితుడి యొక్క పోలీసు కస్టడీకి మంజూరు చేయాలన్న ఆదేశం తిరస్కరించబడింది.

12. క్రిమినల్ పిటిషన్ కొట్టివేయబడింది. దానికి కొనసాగింపుగా, ఇతర పిటిషన్లు ఏవైనా ఉంటే, అవి కొట్టివేయబడతాయి.

కె.సురేందర్, న్యాయమూర్తి

తేదీ: 31.01.2023